

VLADA CRNE GORE

MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

DIREKTORAT ZA UPRAVNE POSLOVE, DRŽAVLJANSTVO I STRANCE

**IZVJEŠTAJ O RADU KOORDINACIONOG TIJELA ZA VRŠENJE NADZORA NAD
SPROVOĐENJEM ODLUKE O ODOBRAVANJU PRIVREMENE ZAŠTITE LICIMA IZ
UKRAJINE**

Av gust 2024. godine

I Uvod

Vlada Crne Gore je shodno članu 92 stav 4 Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca („Sl.list Crne Gore“, br. 20/17 i 3/19), u cilju rješavanja statusa lica iz Ukrajine koja su, krajem februara 2022. godine, usljed ukrajinske krize, zatražila privremenu zaštitu u Crnoj Gori, na sjednici održanoj 10.marta 2022. godine, donijela Odluku o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine („Sl.list Crne Gore“, br. 26/22 od 11.marta 2022. godine).

Navedenom Odlukom odobrena je privremena zaštita u trajanju od jedne godine državljanima Ukrajine, licima bez državljanstva kojima je posljednje boravište bilo u Ukrajini i licima kojima je Ukrajina odobrila međunarodnu zaštitu, a koja se ne mogu vratiti u Ukrajinu koju su bili prisiljeni da napuste zbog oružanih sukoba, odnosno u zemlju porijekla.

Imajući u vidu da je rok po prethodno donešenoj Odluci istekao 10. marta 2023. godine, a s obzirom na prilike da oružani sukobi u Ukrajini još uvijek traju i da se, iz tih razloga, lica kojima je odobrena privremena zaštita u Crnoj Gori, nisu mogla vratiti u Ukrajinu, kao i da se lica koja zakonito borave u Crnoj Gori po osnovu odobrenog privremenog boravka u skladu sa Zakonom o strancima („Službeni list CG“, br. 12/18, 3/19 i 86/22), koja nemaju mogućnost daljeg produženja ovog boravka, ne mogu vratiti u Ukrajinu, to je saglasno članu 93 stav 3 Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca predloženo da se privremena zaštita produži za još godinu, po kojem osnovu je donešena Odluka o izmjeni i dopunama Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine („Sl.list Crne Gore“, br. 19/23). Tako da je privremena zaštita licima iz Ukrajine produžena do 11. marta 2024. godine, nakon čega je u kontekstu činjenice da je Savjet Evropske unije 19. oktobra 2023. godine, zvanično donio Odluku o produženju privremene zaštite (EU)2023/2409, uvedene ranijom Odlukom (EU) 2022/382, do 4. marta 2025. godine i imajući u vidu da se Ministarstvu unutrašnjih poslova Crne Gore, na svakodnevnom nivou, podnose zahtjevi za odobrenje privremene zaštite od strane lica iz Ukrajine koja i dalje pristižu u Crnu Goru, iz ratom zahvaćene Ukrajine, Vlada Crne Gore donijela je Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine („Sl.list Crne Gore“, br. 20/24), u smislu da se licima iz Ukrajine kojima je odobrena privremena zaštita u periodu od 11. marta 2023. godine do 11. marta 2024. godine produžava privremena zaštita do 11. marta 2025. godine, ako nije isteklo vrijeme od dvije godine od dana odobravanja privremene zaštite.

Članom 4 stav 1 Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine propisano je da radi nadzora nad sprovođenjem ove odluke Vlada Crne Gore obrazuje Koordinaciono tijelo, koje čine predstavnici organa državne uprave nadležnih za unutrašnje poslove, vanjske poslove, poslove finansija, rada, socijalnog staranja i zdravlja. Stavom 2 istog člana propisano je da Koordinaciono tijelo može ostvariti saradnju sa međunarodnim organizacijama i Crvenim Krstom Crne Gore, dok je stavom 3 istog člana propisano da Koordinaciono tijelo informiše o svom radu Vladu Crne Gore najmanje jednom u tri mjeseca.

Shodno navedenom Vlada Crne Gore je, na sjednici od, 31. marta 2022. godine, donijela Odluku o obrazovanju Koordinacionog tijela za vršenje nadzora nad sprovođenjem Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine („Sl.list Crne Gore“ br. 36/22, 103/22, 30/23 i 50/24).

Zadaci Koordinacionog tijela su definisani članom 4 Odluke o obrazovanju Koordinacionog tijela za vršenje nadzora nad sprovođenjem Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine i obavezuje isto da:

- prati i koordinira aktivnosti i mjere koje preduzimaju nadležni organi i institucije u cilju sprovođenja Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine, odnosno radi ostvarivanja prava lica iz Ukrajine na smještaj, zdravstvenu zaštitu, osnovno i srednje obrazovanje, informacije o pravima i obavezama, rad, spajanje porodice, isprave i pravo na podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu;
- saraduje sa međunarodnim organizacijama koje se bave pravima izbjeglica i migranata i Crvenim krstom Crne Gore;

- preduzima aktivnosti radi revidiranja Plana djelovanja u slučaju mogućeg priliva izbjeglica i migranata i
- preduzima i druge aktivnosti od značaja za sprovođenje Odluke.

Shodno definisanoj zakonskoj obavezi da informiše Vladu Crne Gore o svom radu Koordinaciono tijelo je, od svog formiranja, a tokom 2022. i 2023. godine, sačinilo izvještaj o radu za 2022. godinu koji je usvojen Zaključcima Vlade Crne Gore broj 07-8197/2 od 12. januara 2023. godine, nakon čega je usledio izvještaj o radu iz marta 2023. godine koji je usvojen Zaključcima Vlade Crne Gore broj 07-040/23-1561/2 od 13. aprila 2023. godine, izvještaj o radu iz jula 2023. godine koji je usvojen Zaključcima Vlade Crne Gore broj 07-077/23-3481/2 od 3. avgusta 2023. godine i izvještaj o radu iz decembra 2023. godine, koji je usvojen Zaključcima Vlade Crne Gore broj 08-132/23-3127/2 od 11. januara 2024. godine. Obaveza izvještavanja Vlade Crne Gore nastavljena je i u tekućoj godini i potvrđena Zaključcima Vlade Crne Gore broj 08-070/24-2564/2 od 17. maja 2024. godine, sa sjednice od 17. maja 2024. godine, na kojoj je Vlada donijela Odluku o izmjenama Odluke o obrazovanju Koordinacionog tijela za vršenje nadzora nad sprovođenjem Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine i kojim se Koordinaciono tijelo zadužuje da, u maju 2024. godine dostavi Vladi Crne Gore Izvještaj o radu. Traženi izvještaj je usvojen zaključcima Vlade Crne Gore broj 08-070/24-2913/2 od 13. juna 2024. godine, kojima je ujedno Koordinaciono tijelo zaduženo da i dalje nadzire sprovođenje Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine i dostavi naredni izvještaj o radu do kraja avgusta 2024. godine.

Imajući u vidu prethodno navedeno sačinjen je predmetni izvještaj.

II Preduzete aktivnosti Koordinacionog tijela za period maj–jul 2024. godine

Koordinaciono tijelo je, u proteklom periodu, vršilo nadzor nad sprovođenjem Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine, posebno prateći priliv lica iz Ukrajine u Crnu Goru, usljed ukrajinske krize sa akcentom na praćenje ulazaka i izlazaka lica iz Ukrajine u Crnu Goru, broj podnešenih zahtjeva za odobrenje privremene zaštite i broj podnešenih zahtjeva za produženje privremene zaštite, o čemu su prikupljeni statistički podaci koji su sastavni dio ovog izvještaja.

Ministarstvo unutrašnjih poslova je, u cilju otklanjanja vremenskog ograničenja trajanja privremene zaštite, izradilo Predlog zakona o izmjenama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca.

Naime, kako je jedan broj raseljenih lica iz Ukrajine koja imaju status stranca pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori iscrpio zakonske mogućnosti produženja privremene zaštite u trajanju od dvije godine, Ministarstvo unutrašnjih poslova je ranije iniciralo hitno donošenje Zakona o izmjenama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca, što je i sprovedeno od strane Odsjeka za integraciju stranaca sa odobrenom međunarodnom zaštitom.

Izmjene su izvršene u skladu sa odlukama Savjeta Evropske unije, a sve u cilju postizanja EU standarda u oblasti međunarodne zaštite.

Predloženim izmjenama Zakona spriječena je preopterećenost sistema međunarodne zaštite u Crnoj Gori koja bi nastala usljed znatnog povećanja broja zahtjeva za međunarodnu zaštitu od strane lica iz Ukrajine, ukoliko ne bi postojala zakonska mogućnost produženja privremene zaštite.

Zakon o izmjenama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca je donešen i isti je stupio na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore, tačnije 05. avgusta 2024. godine.

U skladu sa izmjenama predmetnog Zakona, izrađen je Predlog odluke o izmjeni Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine i isti dostavljen na mišljenje Sekretarijatu za zakonodavstvo, Ministarstvu finansija i Ministarstvu evropskih poslova. Navedeni predlog kao podzakonski akt, u skladu sa članom 33 a Poslovnika Vlade Crne Gore i Uputstvom o sprovođenju preliminarne kontrole na rizike od korupcije, koje je stupilo na snagu u tekućem mjesecu, biće dostavljen Ministarstvu pravde, radi postupanja iz domena nadležnosti ovog ministarstva i dostavljanja Agenciji za sprječavanje korupcije. Nakon dobijanja mišljenja relevantnih državnih organa - Sekretarijata za zakonodavstvo, Ministarstva evropskih

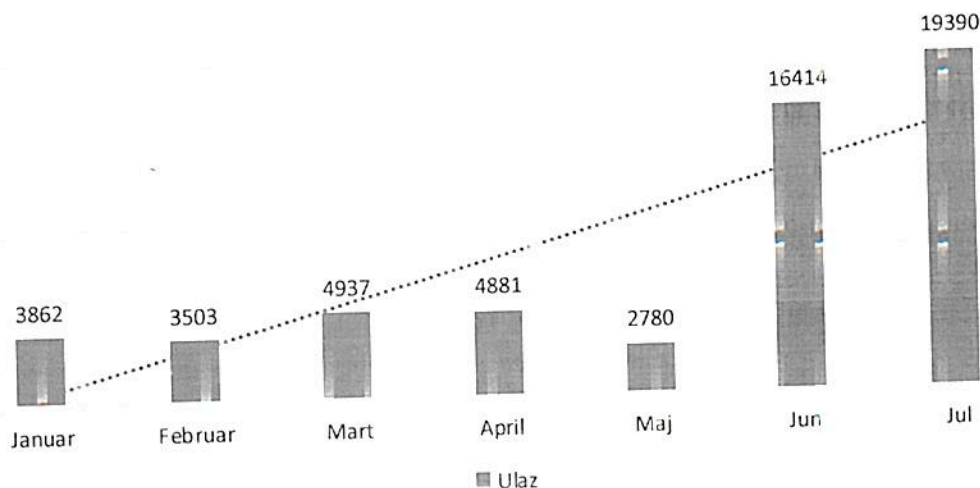
poslova, Ministarstva finansija, Ministarstva pravde i Agencije za sprječavanje korupcije, u slučaju ispunjenosti svih uslova za donošenje, Predlog odluke o izmjeni Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine i dobijena mišljenja biće dostavljeni Komisiji za politički sistem unutrašnju i vanjsku politiku, radi razmatranja i u konačnom donošenja Odluke o izmjeni Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine, od strane Vlade Crne Gore.

Navedena Odluka usklađena sa Zakonom o izmjenama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca stvoriće uslove da lica iz Ukrajine kojima je isteklo vrijeme od dvije godine od dana odobravanja privremene zaštite, mogu nesmetano produžiti privremenu zaštitu do 11. marta 2025. godine.

Sektor granične policije – Uprava policije dostavio je statističko-analitičke podatke ostvarenih ulazaka i izlazaka u Crnu Goru, odnosno iz Crne Gore, lica iz Ukrajine, u periodu januar – jul 2024. godine, gdje je registrovan najveći priliv lica, tokom ljetnjih mjeseci – jun i jul. (Slika br. 1).

Državljeni Ukrajine ostvareni ulasci i izlasci, januar-avgust 2024. godine								
MJESEC	Jan.	Febr.	Mart	April	Maj	Jun	Jul	UKUPNO
Ulaz	3.862	3.503	4.937	4.881	2.780	16.414	19.390	55.767
Izlaz	3.764	3.572	4.707	4.722	2.203	12.645	20.870	52.533

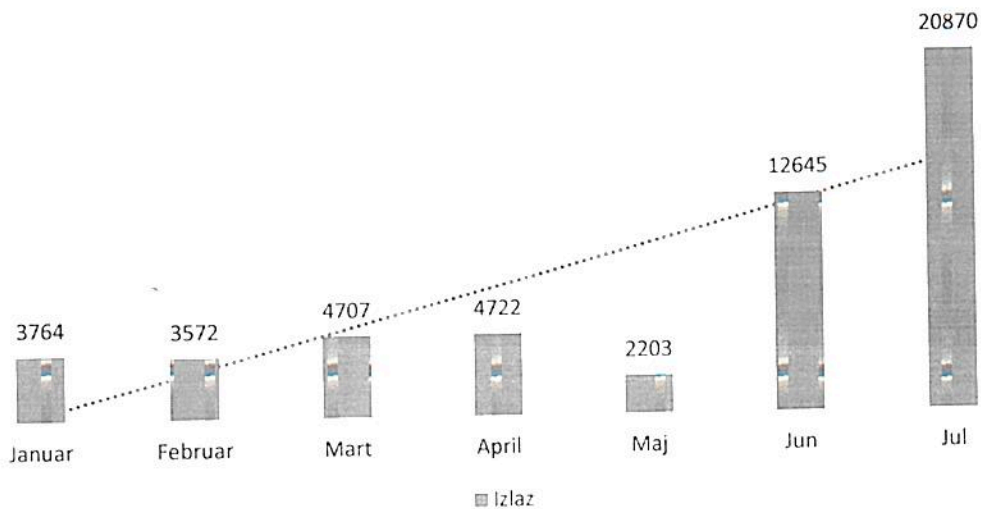
Ulaz

Slika broj 1- Statistički podaci-broj ulazaka u Crnu Goru državljana Ukrajine u periodu od 01. januara do 01. avgusta 2024. godine

Kada je u pitanju odliv lica iz Ukrajine iz Crne Gore odnosno broj izlazaka iz Crne Gore, takođe u toku ljetnjih mjeseci, registrovan je veći broj izlazaka iz Crne Gore, nego u ranijem periodu. (Slika br. 2).

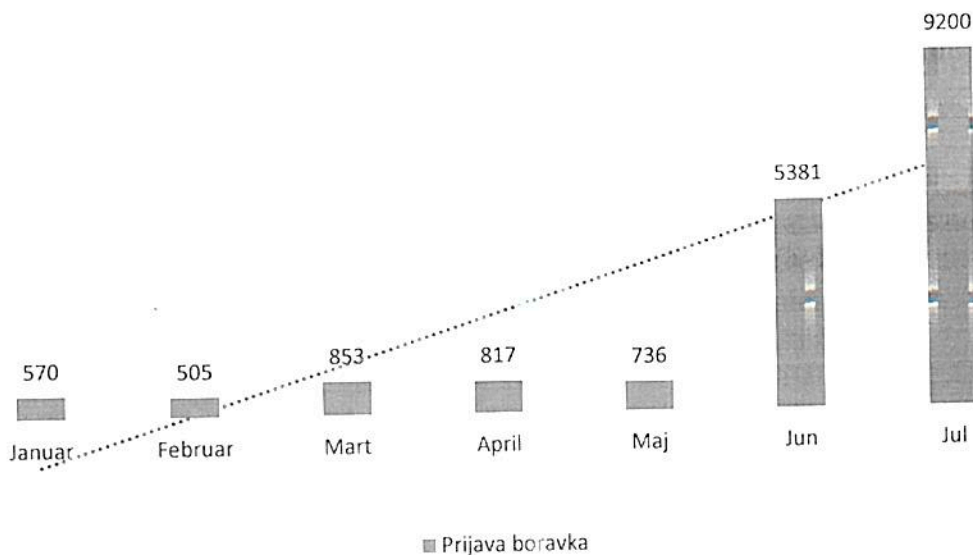
Izlaz

Slika broj 2- Statistički podaci-broj izlazaka iz Crne Gore državljana Ukrajine u periodu od 01. januara do 01. avgusta 2024. godine

Shodno podacima Sektora granične policije, broj državljana Ukrajine koji je, u periodu od 01. januara do 01. avgusta 2024. godine, prijavio boravak je 18.062. (Slika br. 3).

Prijava boravka

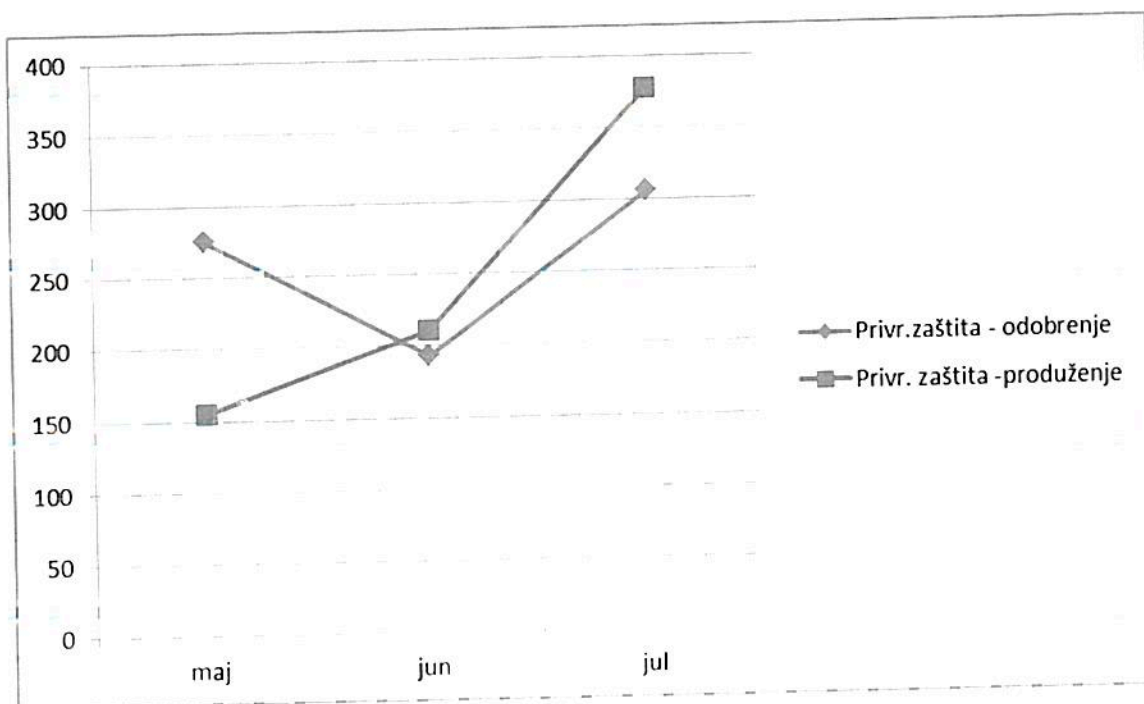

Slika broj 3 - Broj državljana Ukrajine koji je, u periodu od 01. januara do 01. avgusta 2024. godine, prijavio boravak u Crnoj Gori

Sektor granične policije za potrebe odobrenja privremene zaštite licima iz Ukrajine, u smislu člana 94 Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca, Odsjeku za integraciju stranaca sa odobrenom međunarodnom zaštitom dostavlja kontinuirano mišljenja da li postoje smetnje za odobrenje privremene zaštite, za svakog punoljetnog podnosioca zahtjeva.

Polazeći od statističkih podataka, ažuriranih u elektronskoj bazi podataka za privremenu zaštitu lica iz Ukrajine, koju je kreirala Služba za informacione tehnologije Ministarstva unutrašnjih poslova, koja ujedno pruža 24-oro časovnu tehničku podršku službenicima organizacionih jedinica Direktorata za upravne poslove, državljanstvo i strance zaduženim za zaprimanje i postupanje po zahtjevima za odobrenje privremene zaštite, konstatovano je da se broj zahtjeva za privremenu zaštitu lica iz Ukrajine povećao u julu u odnosu na maj i jun 2024. godine, i ukupan broj za ova tri mjeseca iznosi 775. Istovremeno je registrovano od strane Odsjeka za integraciju stranaca sa odobrenom međunarodnom zaštitom da je broj zahtjeva za produženje privremene zaštite, takođe u julu, veći nego u maju i junu tekuće godine, a u cjelokupnom posmatranom periodu iznosio je 743. (Slika broj 3)

Broj podnešenih zahtjeva za odobrenje privremene zaštite maj – jul 2024. godine				
MJESEC	Maj	Jun	Jul	UKUPNO
	276	193	306	775
Broj podnešenih zahtjeva za produženje privremene zaštite maj – jul 2024. godine				
MJESEC	Maj	Jun	Jul	UKUPNO
	155	211	377	743

Slika broj 3. Kriva koja pokazuje kretanje u broju podnešenih zahtjeva za odobrenje i produženje privremene zaštite za isti tromjesečni period u 2024. godini

Nadalje, komparacijom statističkih podataka o produženju privremene zaštite za proteklu 2023. godinu i podataka o produženju privremene zaštite za tekuću 2024. godinu (period 01. januar -31. jul 2024. godine), konstatovano je da je daleko više zaprimljenih zahtjeva za produženje privremene zaštite bilo u tekućoj godini - 5.287 zahtjeva, u odnosu na čitavu 2023. godinu kada ih je ukupno bilo 4.305.

Elektronska baza podataka koja se odnosi na privremenu zaštitu predstavlja elektronske evidencije koje vodi Ministarstvo unutrašnjih poslova, u skladu sa članom 106 Zakona o međunarodnoj privremenoj zaštiti stranaca, shodno članu 109 i na način propisan članom 110 istog Zakona.

Ministarstvo zdravlja je, u pogledu ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu, registrovalo podatke o broju i vrsti pruženih zdravstvenih usluga licima iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori, a koji se odnose na izvještajni period maj- jul 2024. godine, polazeći od postojećih nivoa zdravstvene zaštite i nadležnih organizacionih jedinica Ministarstva zdravlja koje su, u navedenom periodu, pružile zdravstvenu zaštitu licima iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori i istakla da se pravo na zdravstvenu zaštitu licima iz Ukrajine iz domena privremene zaštite pruža nesmetano i u kontinuitetu.

Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore je, bez obzira na formalne probleme integrisanja lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori, u integralni informacijski sistem zdravstva, u kontekstu činjenice da je institut privremene zaštite prvi put u Crnoj Gori, u praksi aktiviran 2022. godine, prilivom lica iz Ukrajine usljed ratnih okolnosti, u saradnji sa Ministarstvom zdravlja, omogućio neodložno ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu, posebno imajući u vidu činjenicu da je u prvom talasu priliva lica iz Ukrajine najčešće registrovana ranjiva kategorija (samohrane majke sa djecom i starija lica).

Prema podacima Ministarstva zdravlja, od 01. maja do 31. jula 2024. godine, **na primarnom nivou** zdravstvene zaštite pružene su zdravstvene usluge licima iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori i to: u Domu zdravlja Glavnog grada – za ukupno 4 lica, u Domu zdravlja Kotor – za 13 lica, u Domu zdravlja Cetinje za 2 lica, u Domu zdravlja Nikšić – za 2 lica, u Domu zdravlja Bar – za 235 lica, u Domu zdravlja Budva – za 295 lica, u Domu zdravlja Tivat – za 34 lica, u Domu zdravlja Ulcinj – za 7 lica, u Domu zdravlja Herceg Novi – za 92 lica i u Domu zdravlja Danilovgrad – za 1 lice.

U jedinicama Zavoda za hitnu medicinsku pomoć pružene su zdravstvene usluge za 59 lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori.

Shodno navedenim statističkim podacima, ukupan broj lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom kojima su pružene zdravstvene usluge na primarnom nivou je 744.

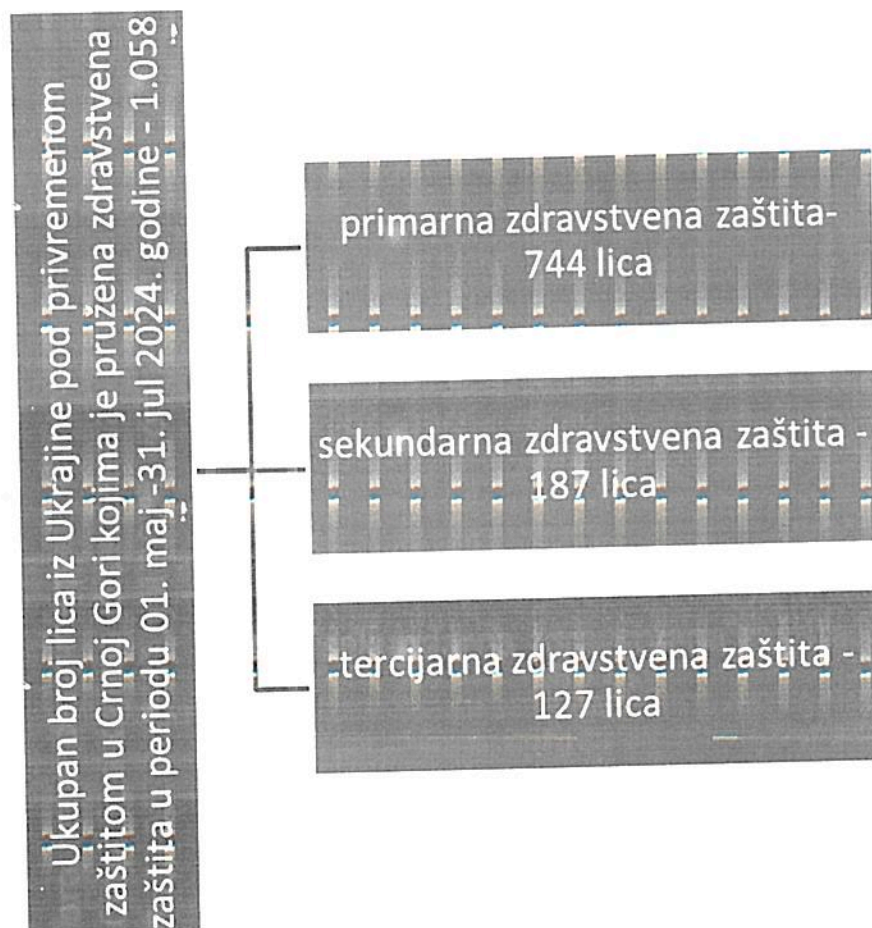
Na sekundarnom nivou zdravstvene zaštite, zdravstvena zaštita pružena je licima iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori, i to u sledećim opštim bolnicama: u Opštoj bolnici Cetinje – za 5 lica, u Opštoj bolnici Bar – za 162 lica, u Specijalnoj bolnici za psihijatriju « Dobrota » Kotor- za 2 lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom pružene su zdravstvene usluge, u Specijalnoj bolnici za ortopediju, neurohirurgiju i neurologiju « Vaso Čuković » Risan za 18 lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom pružene su zdravstvene usluge, što ukupno čini 187 lica kojima je pružena zdravstvena zaštita na sekundarnom nivou.

Na tercijarnom nivou zdravstvene zaštite, pružene su zdravstvene usluge licima iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori i to: u Kliničkom centru Crne Gore za 80 lica, u Kliničko –bolničkom centru Kotor za 13 lica. U Institutu za javno zdravlje izvršeno je više mikrobioloških analiza u vrijednosti od 372,59 eura i epidemiološke usluge u vrijednosti od 150,08 eura. U Zavodu za transfuziju krvi – obavljene su analize krvi za 34 lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori.

Ukupan broj lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori kojima su pružene zdravstvene usluge na tercijarnom nivou je 127.

U apotekama « Montefarm » licima iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori, u periodu od 01. januara do 31. jula 2024. godine izdati su lijekovi i medicinska sredstva ukupne e vrijednosti 11.173,38 eura.

Ukupan broj lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori kojima su pružene zdravstvene usluge u periodu 01. maj -31. jul 2024. godine je 1.058 lica. (Slika broj 4).

Slika broj 4. –Šematski prikaz broja lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori koja su ostvarila pravo na zdravstvenu zaštitu u zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori

Informacije o svim pravima i obavezama, lica iz Ukrajine, u prvom mahu, dobijaju u područnim jedinicama i filijalama za upravne poslove, državljanstvo i strance gdje podnose zahtjeve za odobrenje privremene zaštite i u Odsjeku za integraciju stranaca sa odobrenom međunarodnom zaštitom, shodno članu 101 Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca, kroz direktan prijem stranaka ili indirektno pružanjem informacija na poziv stranaka ili njihovih pravnih zastupnika, najčešće predstavnika Nevladine fondacije „Građanska alijansa“, koja pruža besplatnu pravnu pomoć ovim licima. Pomenute informacije strankama se pružaju na jeziku koje stranke razumiju, u skladu sa članom 9 važećeg Zakona o upravnom postupku. Polazeći od navedenih zakonskih odredbi, Odsjek za integraciju stranaca sa odobrenom međunarodnom zaštitom je u vezi sa podnešenim zahtjevima za odobrenje, odnosno produženje privremene zaštite, izvršio prijem 246 lica iz Ukrajine u službenim prostorijama Odsjeka, u periodu maj-jul 2024. godine i dao informacije o pravima i obavezama lica koje podnese zahtjev za odobrenje/produženje privremene zaštite, kao i licima koja već imaju status stranca pod privremenom zaštitom.

Pored informacija koja ova lica dobijaju na licu mjesta od službenika Odsjeka za integraciju stranaca sa odobrenom međunarodnom zaštitom i službenika područnih jedinica i filijala za upravne poslove, državljanstvo i strance, korisne informacije ova lica dobijaju i od Sektora granične policije –Uprave policije, od Ambasade Ukrajine u Crnoj Gori koja ima i svoje krizne štabove u Crnoj Gori, zatim od predstavnštava UNHCR i IOM u Crnoj Gori, Crvenog krsta Crne Gore i Nevladine fondacije „Građanska alijansa“.

Od strane Direkcije za azil - Direktorata za upravne poslove, državljanstvo i strance, kada je u pitanju oblast ostvarivanja prava na međunarodnu zaštitu lica iz Ukrajine pod privremenom

zaštitom u zemljama EU, polazeći od relevantnih izvora EU, a u kontekstu poteza Savjeta Evropske unije, konstatovano je sljedeće:

-da je Evropska komisija Savjetu Evropske unije, 11.6.2024. godine podnijela Predlog Odluke o produženju privremene zaštite koja je uvedena Odlukom (EU) 2022/382.

Cilj ovog predloga je produženje uvedene privremene zaštite za još jednu godinu koja će imati za cilj nastavak perioda zaštite kategorija lica utvrđenih Odlukom Vijeća (EU) 2022/382 u periodu od 5. marta 2025. do 4. marta 2026. godine.

Savjet Evropske unije je 25.06.2024. godine usvojio odluku o produženju privremene zaštite do 4. marta 2026. godine.

(<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/06/25/ukrainian-refugees-council-extends-temporary-protection-until-march-2026/>)

Osim što se korisnicima privremene zaštite omogućuje nastavak pristupu utvrđenih prava, produženjem privremene zaštite i dalje se ublažava rizik da sistemi azila neće moći obraditi priliv bez negativnih posljedica za njihovo djelotvorno funkcionisanje.

Statistika na nivou EU pokazuje da od početka agresivnog rata Rusije, u poređenju sa 4,19 miliona zahtjeva za privremenu zaštitu lica raseljenih iz Ukrajine, ukrajinski državljani podnijeli su tek oko 53.000 zahtjeva za međunarodnu zaštitu u državama članicama EU-a, Norveškoj i Švajcarskoj.

Iako je broj zahtjeva za azil ukrajinskih državljana i dalje nizak u poređenju sa početnom procjenom da bi od 1,2 do 3,2 miliona lica moglo podnijeti zahtjev za međunarodnu zaštitu, dosad je u 2024. godini zabilježeno povećanje u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Ipak, ograničeni ukupni brojevi i dalje pokazuju da privremena zaštita ostvaruje svoju svrhu, uključujući sprječavanje preopterećenja sistema azila država članica.

- Prema istraživanju Visokog komesarijata Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR) iz februara 2024. godine, udio raseljenih lica koje planiraju ili se nadaju da će se vratiti u Ukrajinu u budućnosti, smanjio se u odnosu na prethodnu godinu (sa 77 % na 64 %), dok se udio lica koja ne znaju hoće li se vratiti povećao (sa 18 % na 24 %), kao i udio onih koji ne vjeruju da će se vratiti (sa 5 % na 11 %). (<https://data.unhcr.org/en/documents/details/106738>)

- Međunarodna organizacija za migracije izvještava da se velika većina anketiranih osoba (74 %) namjerava vratiti u Ukrajinu kada, i ako to, bude sigurno.

- Nadalje, prema zajedničkoj studiji Agencije Evropske unije za azil (EUAA) i Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD)10, 53 % ispitanika izrazilo je namjeru da se nakon rata vrati u Ukrajinu, ali znatan udio (30 %) i dalje nije siguran. Oko 17 % sigurno je da se neće vratiti, pri čemu je glavni razlog zabrinutost za sigurnost u zemlji porijekla.

Ova istraživanja potvrđuju da se raseljene osobe iz Ukrajine još uvijek ne mogu vratiti u Ukrajinu pod trajno sigurnim uslovima.

- Odluka o produženju privremene zaštite je u skladu i sa nedavno donesenim pravnim aktima koji čine pakt o migracijama i azilu. Parlament i Savjet dogovorili su se da će zadržati Direktivu o privremenoj zaštiti kao dio paketa instrumenata dostupnih EU-u za situacije masovnih dolazaka, koja se pokazala kao ključni instrument za pružanje neposredne zaštite u EU-u. U ovoj je fazi i dalje najprikladniji instrument za rješavanje pitanja raseljavanja uzrokovanog agresivnim ratom Rusije protiv Ukrajine.

Odluka o produženju privremene zaštite je u potpunosti u skladu sa potrebom da se državama članicama omogući da nesmetano obrađuju potencijalne zahtjeve za međunarodnu zaštitu bez preopterećenja njihovih sistema azila, te da nastave obezbjeđivati potrebne mjere u slučaju masovnog priliva raseljenih osoba iz Ukrajine kojima bi se izbjeglo preopterećivanje sistema azila država članica.

-Oko 4,19 miliona raseljenih osoba koje se trenutno nalaze u državama članicama EU-a ne može se vratiti u Ukrajinu pod trajno sigurnim uslovima, te produženje privremene zaštite predstavlja i srazmjeran odgovor s obzirom na trenutnu situaciju sa ciljem zaštite sprječavanja da veliki broj osoba koje dolaze u države članice EU-a preoptereći njihove sisteme azila. (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10709-2024-INIT/hr/pdf>)

Prema podacima Direkcije za azil u Crnoj Gori nije bilo stranaca pod privremenom zaštitom koji su ostvarili pravo na podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, propisano članom 96 stav 1 tačka 9 Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca, te da se u Crnoj Gori, koja u ovoj oblasti prati trendove i politike Evropske unije, takođe pokazala djelotvornost mehanizma privremene zaštite pružanjem kolektivne zaštite licima iz Ukrajine i samim tim, smanjivanjem pritiska na nacionalni sistem azila.

Odjeljenje za borbu protiv trgovine ljudima – Ministarstva unutrašnjih poslova, predložilo je da je, imajući u vidu činjenicu da se žrtve trgovine ljudima do sada nisu obraćale kancelarijama za besplatnu pravnu pomoć i nisu ostvarivale ovo svoje pravo, a u skladu sa preporukama Grupe eksperata za borbu protiv trgovine ljudima GRETA-a i ciljevima iz nacionalnog strateškog dokumenta kojim je Akcionim planom za 2024. godinu, predviđena aktivnost „Sprovođenje kampanje o povećanju stepena informisanosti o besplatnoj pravnoj pomoći za žrtve rodno zasnovanog nasilja, uključujući žrtve trgovine ljudima“, na inicijativu Vrhovnog suda Crne Gore i Ministarstva unutrašnjih poslova, pokrenuta kampanja za izradu informativnog materijala koji će biti dostupan na pet jezika, od koji je jedan od njih ukrajinski. Pomenuta kampanja je podržana od strane međunarodnih partnera koji prate oblast koja se odnosi na borbu protiv trgovine ljudima.

U skladu sa porukom kampanje, ovaj materijal će pružiti informacije šta dodijeljena besplatna pravna pomoć obuhvata, ali i kontakt telefone svih službi za besplatnu pravnu pomoć pri osnovnim sudovima u Crnoj Gori kojima se mogu obratiti u cilju informisanja i u konačnom, ostvarenja ovog prava.

U ovom trenutku završena je prva faza. Nakon početnog usaglašavanja oko teksta i informacija koje informativni materijal treba da sadrži, izrađeno je nekoliko predloga flajera, od kojih je na kraju jednoglasno izabran konačni dizajn.

Flajer je trenutno u fazi verifikacije od strane Savjeta Evrope i svih učesnika u ovom procesu, te zbog toga još uvijek ne može biti javno objavljivan, ni korišćen. Nakon toga će biti štampan, između ostalog, i na ukrajinskom jeziku i podijeljen svim institucijama i ustanovama koje prve dolaze u kontakt sa žrtvama i koje imaju obavezu pravilno ih informisati o svim njihovim pravima, uključujući i pravo na besplatnu pravnu pomoć.

Kada je u pitanju statistika Tima za formalnu identifikaciju žrtava trgovine ljudima, nije bilo identifikovanih ukrajinskih državljana/ki.

Iz Crvenog krsta Crne Gore je, kroz podršku licima iz Ukrajine pod privremenom zaštitom, u periodu maj –jul 2024. godine, sprovedeno niz aktivnosti, shodno nadležnosti Crvenog krsta.

Zahvaljujući kontinuiranoj podršci dugogodišnjih partnera sa nacionalnog i međunarodnog nivoa, među kojima su najznačajniji Međunarodna federacija društava Crvenog krsta i Crvenog polumjeseca, partnerska nacionalna društva, UNHCR, UNICEF, Crveni krst Crne Gore je obezbijedio dio sredstva koja su neophodna za djelimičan odgovor na najhitnije potrebe lica iz Ukrajine koja su u Crnoj Gori potražila privremenu zaštitu. S obzirom na rastuće potrebe ove kategorije lica Crveni krst Crne Gore još uvijek pokušava da obezbijedi dodatna sredstva kako bi realizovao planom predviđene aktivnosti.

Realizovane aktivnosti Crvenog krsta Crne Gore u posmatranom periodu su sljedeće:

- Individualne i grupne radionice za unaprijeđenje mentalnog zdravlja i pružanje psihosocijalne i psihološke podrške za odrasle i djecu;
- Asistencije prilikom ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu - transport, prevođenje prilikom ljeekarskih pregleda;
- Pružena je podrška obrazovnom procesu kroz časove jezika za djecu i odrasle i izradu domaćih zadataka;

- Zaposleni i volonteri Crvenog krsta Crne Gore kontinuirano pružaju podršku licima iz Ukrajine koja su aplicirala za privremenu zaštitu ili imaju status stranca pod privremenom zaštitom kako bi ista kod nadležnih državnih organa ostvarila prava definisana Zakonom o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca – boravak u Crnoj Gori, zdravstvena zaštita, obrazovanje, smještaj, relevantne informacije o pravima i obavezama;
- Call centar Crvenog krsta Crne Gore u kontinuitetu pruža neophodne informacije o pravima i obavezama izbjeglicama iz Ukrajine, na tri jezika.
- Korisnici su informisani o programu za uspostavljanje porodičnih veza (RFL);
- Poboljšana je integracija lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori, kroz različite aktivnosti – izleti, edukacije, prisustvo kulturnim događajima, povezivanje sa lokalnom zajednicom;
- Jačanje ljudskih i materijalnih kapaciteta opštinskih organizacija Crvenog krsta za odgovor na izbjegličku krizu;
- Izrada i distribucija edukativno promotivnog materijala;
- U toku izvještajnog perioda održano je 36 grupnih radionica i individualnih sesija za mentalno zdravlje, psiho - socijalnu i psihološku podršku za odrasle i djecu u kolektivnom centru i prostorijama Crvenog krsta. Broj osoba koje su obuhvaćene ovim aktivnostima iznosi 112.
- Asistencije prilikom ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu - (transport, prevođenje prilikom pregleda u zdravstvenim ustanovama), za 38 lica.
- Održano 67 radionica koje obuhvataju časove crnogorskog jezika i kreativne radionice za djecu i odrasle u kolektivnom centru i prostorijama Crvenog krsta. Broj osoba koje su obuhvaćene ovim aktivnostima iznosi 243:
- Održano 12 radionica učenja engleskog jezika;
- Organizovana 2 izleta edukativnog karaktera za 80 osoba;
- Organizovan sertifikovani kurs jezika za 20-oro djece školskog uzrasta u trajanju od 3 mjeseca;
- Pomoć pri zapošljavanju, pisanju CV-a i apliciranja za posao –87 učesnika;
- Promocija humanih vrijednosti –270 učesnika;
- Organizovan edukativni kamp za mlade iz Ukrajine u pratnji roditelja. Kamp je imao za cilj integraciju lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom sa mladim volonterima Crvenog krsta Crne Gore. Broj osoba iz Ukrajine koje su prisustvovala je 26.

U cilju informisanja zainteresovane javnosti Kabinet ministra unutrašnjih poslova, u kontinuitetu, na sedmičnom nivou, izdaje saopštenja za javnost sa statističkim podacima kojih je, u periodu maj-jul 2024. godine, sačinjeno 15 koja sadrže podatke Sektora granične policije i Direktorata za upravne poslove, državljanstvo i strance - Odsjek za integraciju stranaca sa odobrenom međunarodnom zaštitom.

Podaci se iz navedenih organizacionih jedinica dostavljaju svakog ponedjeljka, te se nakon objedinjavanja i obrade objavljuju na zvaničnoj internet stranici Ministarstva unutrašnjih poslova, na podstranici kreiranoj za potrebe Koordinacionog tijela. (<https://www.gov.me/mup/crna-gora-za-ukrajinu>).

Saopštenje sadrži podatke o broju državljanina Ukrajine koji su ušli u Crnu Goru i izašli iz Crne Gore na sedmičnom nivou, ali i ukupan broj ulazaka/izlazaka od početka ruske agresije na Ukrajinu (24.02.2022.godine). Takođe, sadrži broj podnijetih i odobrenih zahtjeva za odobravanje privremene zaštite od početka primjene Odluke o odobravanju privremene

zaštite (14.03.2022.godine), kao i broj podnijetih i odobrenih zahtjeva na sedmičnom nivou. Podaci su predstavljeni na način da se jasno može identifikovati koliko je ukupno odobreno zahtjeva za pružanje privremene zaštite od marta 2022. godine, koliko je produženo u 2023. i koliko se produžava u 2024. godini. Svi podaci su razvrstani po rodnom kriterijumu.

Osim saopštenja za javnost na sedmičnom nivou, vrši se i komunikacija sa medijima u vezi sa privremenom zaštitom lica iz Ukrajine. Tokom izvještajnog perioda mediji su se interesovali za broj stranaca u Crnoj Gori po svim osnovama, uključujući i lica iz Ukrajine, a odgovori su im uredno i blagovremeno dostavljani.

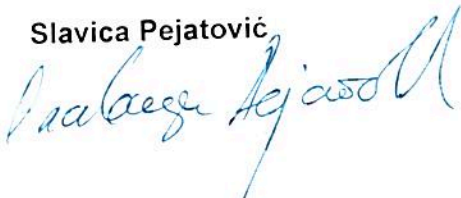
Obavezuje se Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija da, za naredni izvještaj o radu, dostavi podatke o djeci iz Ukrajine pod privremenom zaštitom, osnovnoškolskog i srednjoškolskog uzrasta, koja su ostvarila pravo na obrazovanje, definisano članom 100 važećeg Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca.

Podaci o broju lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori, koja su ostvarila pravo na rad definisano članom 102 Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca, prikupiće se i objediniti takođe u narednom izvještaju, jer predstavnica tadašnjeg Ministarstva rada i socijalnog staranja u Koordinacionom tijelu, usljed stupanja na snagu Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl.list Crne Gore“, br. 071/24 od 23.07.2024, 072/24 od 26.07.2024), kojom su organizacijom državne uprave obrazovana dva nova ministarstva – Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga i Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, radno je angažovana u Ministarstvu socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, zbog čega, iz objektivnih razloga nije mogla dostaviti potrebne podatke koji se odnose na oblast rada.

Izvještaj sačinila:

Sekretarka Koordinacionog tijela

Slavica Pejatović

Izvještaj odobrio:

GENERALNI DIREKTOR

Predsjednik Koordinacionog tijela

Radovan Popović

